

13 november 2008

PRESSMEDDELANDE

LÖNEBILDNINGSRAPPORTEN 2008:

Lägre jämviktsarbetslöshet efter avtalsrörelsen 2007

Löneökningarna efter 2007 års avtalsrörelse har trots en stark arbetsmarknad varit lägre än väntat. De låga löneökningarna tyder på att lönebildningen ur ett samhällsekonomiskt perspektiv har fungerat bättre än tidigare. Konjunkturinstitutet reviderar ner jämviktsarbetslösheten, från 6,2 procent till 5,7 procent. Löneutrymmet i avtalsrörelsen 2010 begränsas av en svag strukturell produktivitetstillväxt, ett konjunkturläge med hög arbetslöshet samt ett ändrat operativt inflationsmål som leder till lägre inflation. För att jämviktsarbetslösheten ska ligga kvar på den lägre nivån bör 2010 års avtalsrörelse enligt nuvarande bedömning mynna ut i betydligt lägre löneökningar än efter avtalsrörelsen 2007.

JÄMVIKTSARBETSLÖSHETEN REVIDERAS NER FRÅN 6,2 PROCENT TILL 5,7 PROCENT

Löneökningarna under 2007 och första halvåret 2008 har varit lägre än de prognoser som Konjunkturinstitutet gjorde 2007. Timlönerna ökar i genomsnitt med 3,7 procent per år 2007 och 2008, vilket innebär en nedrevidering av löneprognosen med i genomsnitt 0,8 procentenheter per år jämfört med Lönebildningsrapporten 2007. Konjunkturinstitutets bedömning är att de låga löne- och arbetskostnadsökningarna under 2007 och första halvåret 2008 till en del beror på en bättre fungerande och mer ansvarsfull lönebildning. Därför reviderar Konjunkturinstitutet ner sin uppskattning av jämviktsarbetslösheten, från 6,2 procent till 5,7 procent av arbetskraften.

Tabell: Centralt avtalade och slutgiltiga timlöneökningar enligt konjunkturlönestatistiken

Genomsnitt per år, procent

	Avtal 01-03	Utfall 01-03	Avtal 04-06	Utfall 04-06	Avtal 07-08	Prognos 07-08
Industri	2,4	3,7	2,0	3,1	2,8	4,0
Bygg	2,6	4,1	2,3	3,0	2,8	3,6
Tjänstebranscher	2,7	3,8	2,1	3,1	3,2	3,6
Näringsliv	2,6	3,8	2,1	3,1	3,0	3,7
Kommun	2,3	4,4	1,9	3,3	2,9	3,8
Stat	1,8	4,2	1,6	3,2	1,5	3,8
Totalt	2,5	4,0	2,0	3,2	2,9	3,7

Anm. Sifferlösa avtal är invägda i de genomsnittliga centralt avtalade löneökningarna med en avtalad löneökning på noll.
Källa: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

AVTALSRÖRELSEN 2010 – EN UTMANING

Konjunkturinstitutets preliminära bedömning inför 2010 är att avtalsrörelsen måste mynna ut i betydligt lägre löneökningar än efter 2007 års avtalsrörelse, om en jämviktsarbetslöshet under 6 procent ska kunna upprätthållas. Det beror dels på att 2010 års avtalsrörelse med stor sannolikhet kommer att äga rum under en lågkonjunktur, dels på att arbetskostnadens

strukturella utveckling (arbetskostnadens ökningstakt när ekonomin är i konjunkturell balans) har reviderats ner.

Svensk ekonomi befinner sig i en lågkonjunktur 2009 och 2010

Flera konjunkturella faktorer kommer att begränsa löneökningstrycket jämfört med förutsättningarna i förra avtalsrörelsen. Den negativa produktivitetstillväxten under åren 2007 och 2008 bidrar till en stark ökning av kostnaden per producerad enhet, vilket påverkar vinstutvecklingen negativt. Både internationell och svensk ekonomi väntas befinna sig i en lågkonjunktur under 2009 och 2010. BNP-tillväxten prognostiseras vara nära noll 2009 och arbetslösheten bedöms bli betydligt högre än jämviktsarbetslösheten 2010.

Lägre produktivitetstillväxt och ändrat operativt inflationsmål ger lägre strukturell arbetskostnadsökning

Den strukturella arbetskostnadsutvecklingen bedöms uppgå till 3,5 procent under åren 2010-2012, vilket motsvarar en timlöneökning på cirka 3,3 procent. I Lönebildningsrapporten 2007 bedömdes den strukturella arbetskostnadsutvecklingen 2007-2015 uppgå till 4,4 procent. En orsak till nedrevideringen är en lägre bedömning av den strukturella produktivitetstillväxten, som grundar sig bland annat på en analys av de låga produktivitetsutfallen de senaste åren. En annan orsak är att Riksbanken har ändrat tillämpningen av det operativa inflationsmålet vilket innebär att KPI-inflationen blir 0,3 procentenheter lägre på medellång sikt än under den tidigare tillämpningen.

Lågkonjunkturer och den höga arbetslösheten 2010 kommer att innebära att den slutgiltiga ökningstakten av arbetskostnaden måste understiga den strukturella ökningstakten betydligt, om en jämviktsarbetslöshet under 6 procent ska kunna upprätthållas framöver.

Tabell: Strukturell utveckling i näringslivet

Genomsnittligt årlig utveckling, procent

	2010-2012			2010-2020		
	Huvud-scen.	Långsam	Snabb	Huvud-scen.	Långsam	Snabb
Arbetsproduktivitet	2,1	1,7	2,5	2,4	2,3	2,5
Förädlingsvärdepris	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Arbetskostnad	3,5	3,1	3,9	3,8	3,7	3,9
Timlön (KL)	3,3	2,9	3,7	3,6	3,5	3,7

Anm. Alternativen motsvarar en långsammare resp. en snabbare återhämtning av produktivitetstillväxten än i huvudscenariot. Källa: Konjunkturinstitutet.

Bedömningen av den strukturella utvecklingen är osäker. I Lönebildningsrapporten 2009 kommer uppdaterade samhällsekonomiska förutsättningar för 2010 års avtalsrörelse att presenteras.

FÖR DJUPNINGAR

- Könslönegapets storlek och förändring, sid 41
- Har förändringar i sammansättning av sysselsättningen bromsat löneökningstakten?, sid 44
- Långsammare eller snabbare återhämtning av produktivitetstillväxten?, sid 77
- Ny tillämpning av inflationsmålet påverkar den strukturella arbetskostnadsutvecklingen, sid 85

FÖR MER INFORMATION

Juhana Vartiainen, forskningschef och ansvarig för Lönebildningsrapporten,
tel: 08-453 59 48, mob: 0705-53 15 23

Urban Hansson Bruswitz, prognoschef, tel: 08-453 59 15, mobil: 070-453 27 92

Anna Maria Böök, informationschef, tel: 08-453 59 11, mobil: 070-250 23 07